

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

MAANDAG 21 AUGUSTUS 1871

Bevallen van een zoon A. KNOTNERUS-TIJMSTRA.
Smilde, 17 Augustus 1872

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

VRIJDAG 25 AUGUSTUS 1871

INGEZONDEN STUKKEN**Aan den heer LUITINGH.**

Ik had volstrekt geen plan mij in uwe polemiek met X. te mengen, evenmin iets tot verdediging van 't openbaar te zeggen. Alleen een enkele uitdrukking in uw laatste schrijven aan X., die betrekking had op 't gedrag van de openbare onderwijzers, gaf mij aanleiding tot het doen der twee eerste vragen. Die uitdrukking was deze: *“Onderwijzers, die hunne leerlingen in vloeken voorgaan, zooals er, helaas! op de Staatsschool(?) gevonden worden, pleiten sterk voor mijne bewering, dat een Christendom boven geloofsverdeeldheid, waarvan zij de verpersoonlijking moeten uitmaken, niet anders is dan een heidendom, welken naam dat ook moge dragen.”*

Een Christendom boven geloofsverdeeldheid is een heidendom. Bewijs: omdat er op de Staatsschool(?) onderwijzers gevonden worden, die hunne leerlingen in vloeken voorgaan.

Ik laat dat bewijs voor 't geen het is, maar, dat ge 't geheele personeel der openbare onderwijzers, misschien alleen die met u homogeen zijn uitgezonderd, schuldig verklaart aan 't geen mogelijk van een enkele gezegd kan worden, was onbillijk, onchristelijk en mogt ik niet ongemerkt heen laten gaan. Ik wil evenwel gaarne aannemen dat het niet uwe bedoeling was, d'openbare onderwijzers te kwetsen en - ofschoon ge vraag 2 niet regtsstreeks beantwoord hebt en ik uwe bewering, dat er onder de Chr. nat. onderwijzers geen *spotters* zijn, *“omdat de door geen staatsalvermogen (!) gerugsteund (?) worden”*, wat heel stout vind, - ik wel ook niet kwetsen en geene onbillijkheid begaan, die ik in anderen afkeur.

De overige vragen deed ik naar aanleiding van 't volgende:

Een der verhalen uit uw boekje heeft tot opschrift: *“Een vrucht van 't ongelooft en dien ten bewijze, dat het onderwijs in de Staatsschool wordt dienstbaar gemaakt tot verspreiding der moderne begrippen en aanleiding geeft, dat de kinderen tegen de ouders opstaan.”*

Kennismaken met uw boekje, dat ik bij gelegenheid doen zal, was, m.i. vooraf niet noodig. Vooreerst had ik genoeg aan deze uw eigen woorden en zeker ben ik niet de eenige, die daarin den openbaren onderwijzer ziet voorgesteld als een proselietenmaker, iets, dat niet ongestraft zou blijven, wanneer ge zulks met feiten kondet bewijzen.

Zijn uwe feiten niet van dien aard en dus geene beschuldiging tegen d'onderwijzers, maar alleen tegen “t Staatsalvermogen” (!), dan begrijp ik nog minder met welk doel ge uwe leerlingen, die toch geene openbare school bezoeken, een boekje in handen geeft, als dit; tenzij 't moet dienen om kiemen der verdeeldheid te doen wortel schieten bij hen, die nog niet tot genoegzame verstandsontwikkeling gekomen zijn, om zelf te oordeelen. maar dat is iets, 't welk mij minder aangaat en - elk zie voor zich zelven toe aan wien hij zijne kinderen toevertrouwt.

Dat overigens d'openbare school niet alles geeft wat de leerlingen als leden der kerk behoeven, stem ik gaarne toe. 't Wordt aan de verschillende kerkgenootschappen overgelaten 't ontbrekende aan te vullen; maar dat de grondtoon van 't openbaar onderwijs liefde is, liefde jegens allen en in 't bijzonder jegens andersdenkenden, zullen eenmaal zij getuigen, die met vrucht er gebruik van gemaakt hebben. Of nu de “Christus Gods” buiten de deuren der Staatsschool (?) gehouden wordt, waarbinnen men elkander leert liefhebben, laat ik aan uw bescheiden oordeel over, daar ge zeker menigmaal zult gezongen hebben”

“Waar liefde woont, gebiedt de Heer zijn zegen,
Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen
En 't leven tot in eeuwigheid.”

Als ge verder d'openbare onderwijzers, 't zij ze met u homogeen zijn of niet, ongemoeid laat, dan heb ik 't mijne gezegd.

Uw dienstw. dr.,
Veldkamp.